

Dosarul nr. 2ra-557/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – V. Chisilița
Instanța de apel: CA Chișinău – D. Manole, S. Arnăut, E. Fistican

DECIZIE

20 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judecători

Elena Covalenco, Sveatoslav Moldovan,
Iurie Bejenaru, Maria Ghervas,

examinînd în ședință publică recursul declarat de către Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Botnari împotriva Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni privind încasarea îndemnizației unice de deces și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, prin care s-a admis apelul declarat de Nina Botnari, s-a casat hotărîrea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015, s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a admis acțiunea,

cu participarea: Igor Cirimpei reprezentantul Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni, Nina Botnari și avocatul Daniela Mîrza în baza mandatului,

C O N S T A T Ă :

La 14 august 2014 Nina Botnari s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva BC „Victoriabank” SA privind încasarea îndemnizației unice de deces și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii reclamanta a invocat că soțul ei Vladimir Botnari a fost angajat în funcție de șofer – încasator la BC “Victoriabank” SA în baza ordinului nr. 113-A din 19 mai 2008 și a contractului individual de muncă nr. 710 din aceeași dată. La 30 mai 2014 în jurul orelor 22:10 pe teritoriul Centrului Comercial “Metro

Cash&Carry Moldova” SRL din str. Chișinăului, 5, mun. Chișinău, un grup de persoane mascate, neidentificate cu premeditare și în interes material, fiind înarmați ilegal cu arme de foc și muniții, au săvârșit un atac tâlhăresc, cu aplicarea armelor de foc asupra automobilului specializat de încălzire a BC “Victoriabank” SA și lucrătorilor serviciului de încălzire, iar în rezultatul atacului, șoferul – încasator Vladimir Botnari urmare vătămărilor corporale cauzate a decedat pe loc.

Nina Botnari a menționat că în rezultatul investigațiilor, Inspectoratul teritorial de muncă Chișinău a calificat situația nominalizată ca accident de muncă mortal, ceea ce se confirmă prin procesul – verbal nr. 51/22 din 30 iunie 2014. Astfel conform art. 1419 alin. (1) lit. c) Cod Civil și a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă, angajatorul este obligat să repare prejudiciul material prin achitarea din mijloace proprii, indemnizații unice de deces și să repare prejudiciul moral cauzat.

Reclamanta a solicitat stabilirea responsabilității BC “Victoriabank” SA în evenimentul care a provocat decesul salariatului ca urmare a unui factor de risc propriu unui element al sistemului de muncă, survenit în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă și îndatoririlor de serviciu; de a încasa de la BC “Victoriabank” SA suma indemnizației unice de deces în total de 1.047.003 lei, prejudiciului moral în sumă de 200.000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Nina Botnari (f.d. 198, 204 - 209).

La 19 februarie 2015 Nina Botnari a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d. 200 - 202).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015 s-a admis apelul declarat de Nina Botnari , s-a casat hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015, s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Nina Botnari. S-a încasat de la BC “Victoriabank” SA în beneficiul Ninei Botnari suma de 1.047.003 lei cu titlu de indemnizație unică de deces și suma de 200.000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat din contul BC “Victoriabank” SA în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 37.500 lei (f.d. 31, 40 – 48 vol. II).

La 23 decembrie 2015 BC “Victoriabank” SA a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015 (f.d. 53 – 54, 66 -69 vol. II).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că instanța de apel în mod eronat a aplicat normele de drept, fiind bazată pe o apreciere unilaterală a situației de fapt, fără a supune cercetării toate probele materiale ce au fost prezentate în coroborare cu cadrul legal ce guvernează raportul în litigiul și argumentele invocate de părți.

La 03 martie 2016 avocatul Daniela Mîrza în interesele Ninei Botnari a depus referință la cererea de recurs, solicitînd respingerea acesteia ca inadmisibilă. În special recurentul a menționat că deși salariatul Vladimir Botnari a decedat ca urmare a unui accident de muncă, angajatorul nu poartă răspundere pentru acțiunile terților, care au săvîrșit atac tîlhăresc armat asupra incasatorilor.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 01 decembrie 2015 și a fost recepționată de participanții procesului la 26 ianuarie 2016 (f.d. 49 vol. II). Recurentul a depus recurs la 23 decembrie 2015 și 28 ianuarie 2016 și se consideră a fi depus în termen.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi respins.

Conform art. 445 alin. (1) lit. a) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 01 decembrie 2015 a admis apelul declarat de Nina Botnari, a casat hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 ianuarie 2015, a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Nina Botnari. S-a încasat de la BC “Victoriabank” SA în beneficiul Ninei Botnari suma de 1.047.003 lei cu titlu de îndemnizație unică de deces și suma de 200.000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat din contul BC “Victoriabank” SA în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 37.500 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că decizia instanței de apel este întemeiată din următoarele motive.

Din actele cauzei se atestă faptul că Vladimir Botnari a fost angajat în funcție de șofer – încasator la BC “Victoriabank” SA în baza ordinului nr. 113-A din 19 mai 2008 și a contractului individual de muncă nr. 710 din aceeași dată. La 30 mai 2014 în jurul orelor 22:10 pe teritoriul Centrului Comercial “Metro Cash&Carry Moldova” SRL din str. Chișinăului, 5, mun. Chișinău, un grup de persoane mascate, neidentificate cu premeditare și în interes material, fiind înarmați ilegal cu arme de foc și muniții, au săvîrșit un atac tîlhăresc, cu aplicarea armelor de foc asupra automobilului specializat de încasare a BC “Victoriabank” SA și lucrătorilor serviciului de încasare, iar în rezultatul atacului, șoferul – încasator Vladimir Botnari de la vătămările corporale cauzate a decedat pe loc.

În rezultatul investigațiilor, Inspectoratul teritorial de muncă Chișinău a calificat situația nominalizată ca accident de muncă mortal, ceea ce se confirmă prin procesul – verbal nr. 51/22 din 30 iunie 2014 (f.d. 7 – 10 vol. I).

Conform pct. 3 lit. a) al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și

animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu.

Potrivit art. 10 alin. (1) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare.

Alin. (2) și (3) al aceluiaș articol stipulează că angajatorul este obligat să vegheze la adaptarea măsurilor prevăzute la alin.(1), ținând seama de schimbarea împrejurărilor, cu scopul de a ameliora situația existentă. Angajatorul este obligat să aplice măsurile prevăzute la alin.(1) și (2) în baza următoarelor principii generale de prevenire:

- a) evitarea riscurilor profesionale;
- b) evaluarea riscurilor profesionale ce nu pot fi evitate;
- c) combaterea riscurilor profesionale la sursă;
- d) adaptarea muncii în funcție de persoană, în special în ceea ce privește proiectarea locurilor de muncă, alegerea echipamentelor de lucru, a metodelor de producție și de lucru, în vederea atenuării muncii monotone și a muncii normate și reducerii efectelor acestora asupra sănătății;
- e) adaptarea la progresul tehnic;
- f) înlocuirea aspectelor periculoase prin aspecte nepericuloase sau mai puțin periculoase;
- g) dezvoltarea unei politici de prevenire ample și coerente, care să includă tehnologia, organizarea muncii, condițiile de muncă, relațiile sociale și influența factorilor legați de mediul de lucru;
- h) acordarea priorității măsurilor de protecție colectivă față de măsurile de protecție individuală;
- i) asigurarea lucrătorilor cu instrucțiunile corespunzătoare privind securitatea și sănătatea în muncă.

Astfel actele cauzei atestă faptul că accidentul a avut loc în timpul și în legătură cu îndeplinirea de către defunctul Vladimir Botnari a obligațiilor de serviciu, iar angajatorul BC “Victoriabank” SA nu a luat toate măsurile necesare de a asigura securitatea și protecția angajatului în timpul serviciului și anume: mașina nu a fost blindată, vesta antiglonț, cu care era echipat șoferul – incasator era de nivelul doi de apărare “Escort 2”, care nu asigură apărarea contra gloanțelor cu miez din oțel de calibru 5.54x39 mm trase din pistoalele – mitralieră de model AK – 74, ceea ce se confirmă prin pașaportul tehnic al vestei și prin declarațiile specialistului Ministerului Afacerilor Interne (f.d. 196 – 197). De asemenea, membrii echipajului de încasare erau înarmați cu pistoale de model “Makarov” și un pistol – mitralieră de model AK – 74, iar vestă corespunzătoare în dotare nu era.

Colegiul reține că la momentul cauzării prejudiciului existau raporturi de muncă între defunctul Vladimir Botnari și BC “Victoriabank” SA, iar prejudiciul a fost cauzat salariatului în timpul și în legătură cu executarea obligațiilor de serviciu.

Astfel că condițiile necesare pentru survenirea răspunderii civile a angajatorului pentru prejudiciul cauzat în timpul obligațiilor de serviciu dispun de trăsături esențiale condiționate de existența raporturilor de muncă și că prejudiciul să fi fost cauzat salariatului în timpul și în legătură cu executarea obligațiilor de serviciu.

În același timp, vătămarea sănătății salariatului se consideră că a avut loc în legătură cu executarea obligațiilor de serviciu, dacă ea este rezultatul activității de producție a angajatorului și a apărut în locul unde angajatorul era obligat să asigure condiții de muncă inofensive, în special: pe teritoriul întreprinderii, instituției, organizației, indiferent de faptul dacă prejudiciul a fost cauzat salariatului la locul de muncă, în timpul executării obligațiilor de serviciu sau în alte împrejurări; în afara teritoriului, dar în timpul executării obligațiilor de serviciu, dacă angajatorul era obligat să asigure condiții inofensive de muncă; în timpul deplasării de la domiciliu la locul de muncă și invers cu mijlocul de transport al angajatorului.

Cu atât mai mult că pct. 3.7 al Procedurii privind încasarea mijloacelor bănești și a altor valori în cadrul BC “Victoriabank” SA, aprobat la ședința Consiliului de administrație (f.d. 59 – 67 vol. I), prevede că în procesul de efectuare a încasărilor sînt utilizate automobile speciale de încasare ale Băncii. Iar din actele cauzei s-a confirmat faptul că automobilul nu era dotat special.

Pct. 3.5 al aceluiași proceduri stipulează că, la momentul încheierii contractului individual de muncă, angajații secției încasare vor semna un contract privind răspunderea materială deplină, iar Banca avînd în vedere specificul activității, va dispune asigurarea vieții și sănătății fiecărui angajat.

Conform art. 1419 alin. (1) Cod Civil în cazul decesului persoanei ca urmare a vătămării grave a integrității corporale sau a altei vătămări a sănătății, dreptul la despăgubire îl au:

- a) persoanele inapte de muncă, care erau întreținute de defunct sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere;
- b) copilul persoanei născut după decesul ei;
- c) unul dintre părinții, soțul sau un alt membru al familiei defunctului, indiferent dacă este apt pentru muncă sau nu, care nu lucrează și îngrijește de copiii, frații și surorile care erau întreținuți de defunct și care nu au împlinit vârsta de 14 ani sau care, deși au împlinit o astfel de vîrstă, au nevoie de îngrijire din cauza sănătății, conform avizului organelor medicale abilitate.

La caz, reclamanta Nina Botnari, care a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune, este soția defunctului, fapt confirmat prin mențiunea din buletinul de identitate (f.d. 13 verso).

Potrivit art. 18 alin. (2) al Legii nr. 186 din 10 iulie 2008 privind securitatea și sănătatea în muncă, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul

mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

Conform pct. 1 al Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 523 din 11 august 1993, întreprinderile, organizațiile și instituțiile, indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidentele de muncă sau afecțiunile profesionale.

Instanța de recurs reține justă concluzia instanței de apel de a încasa indemnizația unică de deces de la angajatorul BC "Victoriabank" SA, or, conform art. 18 alin. (2), (3) și (5) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale. Plata indemnizației unice prevăzută la alin.(1) și alin.(2) se efectuează începînd cu data de 30 mai 2008. Indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern.

Art. 1422 alin. (1) Cod Civil prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

În acelaș timp, Colegiul constată că instanța de apel corect a apreciat că suferințele psihice aduse familiei Botnari se manifestă prin faptul că defunctul Vladimir Botnari era unicul întreținător al familiei, care a fost lipsit de viață în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu. Iar fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită să aprecieze cuantumul acestuia, conducîndu-se de noțiunea reparației rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

Argumentul recurentului precum că Banca în cazul dat nu poartă nici o vină în vătămarea sănătății salariatului cu decesul acestuia și acestea nu au obligația de a achita indemnizația, este neîntemeiat, deoarece actele cauzei confirmă faptul că accidentul a avut loc în timpul și în legătură cu îndeplinirea acțiunilor de serviciu, iar întreprinderea este obligată să achite indemnizația unică de deces. Cu atît mai mult că Banca nu a luat toate măsurile necesare de a asigura securitatea și protecția lucrătorului în timpul serviciului și anume oră tîrzie, echipajul circula pe acelaș

traseu/întinerar prestabilit, suma încasată era mare și mașina nu era specială așa cum prevede pct. 3.7 al Procedurii privind încasarea mijloacelor bănești și a altor valori în cadrul BC „Victoriabank” SA, aprobat la ședința Consiliului de administrație (f.d. 59 – 67 vol. I).

De asemenea salariatul nu a fost dotat cu vesta antiglonț corespunzătoare, or vesta antiglonț cu care era echipat defunctul era de nivelul doi de apărare, care conform pașaportului tehnic al vestei și a informației de la Inspectoratul General de Poliție, apărarea contra gloanțelor cu miez din oțel de calibru 5.45x39 mm trase din pistoale-mitralieră de model AK-74, vestele date nu asigură. Astfel că echipajul de încasare era înarmat cu pistoale de model „Makarov” și un pistol-mitralieră de model AK-74, neavînd la acest tip de armă și o protecție corespunzătoare.

În astfel de circumstanțe, nu pot fi reținute criticile formulate în recurs cu privire la ilegalitatea deciziei instanței de apel, deoarece sînt nejustificate și se combat prin constatările relatate, mai mult că decizia atacată a fost adoptată cu respectarea și aplicarea corectă a legislației procedurale și materiale.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că decizia instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către recurent sînt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Botnari împotriva Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni privind încasarea indemnizației unice de deces și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas